

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

KÜLFÖLDI SZEMLE

KIADJA

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

6.évf.

1960

7-8.sz.

A NEMZETKÖZI KIADVÁNYCSERE EURÓPAI KONFERENCIÁJA Budapest, 1960.szeptember 13- 19.

1960. szeptember 13-19-ig tartotta a Magyar Tudományos Akadémia épületében üléseit a Nemzetközi Kiadványcsere Európai Konferenciája. A konferencia szervesen illeszkedett azoknak a regionális megbeszéléseknek sorába, melyeket az UNESCO a nemzetközi kiadványcsere kérdésének rendezése tárgyában már eddig is tartott Zágrábban, Manilában, Damaszkuszban, Havannában és utoljára 1957-ben Tokióban.

Az utóbbi évtizedekben a nemzetközi cserében résztvevő intézmények száma rendkívül megnövekedett; egyre több ország egyre több intézménye kívánt részt venni a csereforgalomban. Ugyanakkor a csereanyag köre is erősen kibővült: a tudományos intézmények kiadványain túl most már a kiadóvállalatok által közzétett művek, antikvár könyvek, hivatalos kiadványok stb. cseréjére is mindinkább ráirányult a figyelem.

Az egyezmények a bonyolultabbá váló csere nemzetközi szervezésének, az UNESCO rendezésében tartott konferenciák pedig a módszerek egységesítésének és az eddig szerzett tapasztalatok kicserélésének célját szolgálják. A régi egyezmények értelmében létesített központi csereirodák helyébe az országonként létesítendő csereközpontok lépnek; főként ezeknek a szerveknek egyeztető és szervező szerepe vár megvitatásra, tisztázásra.

Ilyenfajta kérdések megtárgyalására ült össze a Magyar UNESCO Bizottság rendezésében és az UNESCO támogatásával a nemzetközi kiadványcsere európai konferenciája.

A konferencia hivatalos résztvevői a következők voltak:

RAZUMOVSKY, Maria, a bécsi Nemzeti Könyvtár cserekapcsolatok osztályának képviselőjében (Ausztria).

STEPANIUK, F.V., a bjelorusz Tudományos Akadémia Könyvtárának igazgatója (Bjeloruszország),

ALLARDYCE, A., a londoni Nemzeti Központi Könyvtár, Angol Nemzeti Könyvközpont főfelügyelője (Brit Egyesült Királyság),

POPOV, Vladimir, a szófiai "Vaszil Kolarov" Nemzeti Könyvtár nemzetközi csereosztályának vezetője (Bulgária),

KRATOCHVIL, L., a prágai Állami Könyvtár nemzetközi csereosztályának vezetője (Csehszlovákia),

EJLBERSEN, Rita, a Dán Csereközpont vezetője (Dánia),

KAHLA, Martti, a Tudományos Társaságok Könyvtárának munkatársa (Finnország),
HONORÉ, Suzanne, a párizsi Nemzeti Könyvtár hivatalos kiadványok osztályának vezetője (Franciaország),

COURTOIS, Marguerite, a párizsi Nemzeti Könyvtár nemzetközi csereosztályának vezetője (Franciaország),

HAMEL, G.A., a hágai Királyi Könyvtár nemzetközi csereosztályának vezetője (Hollandia),

JOVANOVIC, Ljubinka, a belgrádi Egyetemi Könyvtár nemzetközi csereosztályának vezetője (Jugoszlávia),

SLABCZYNSKI, Waclaw, a Lengyel Csereosztály helyettes vezetője (Lengyelország),

RADOZYCKI, Jan, a Lengyel Tudományos Akadémia könyvelosztó osztályának vezetője (Lengyelország),

JÓBORU Magda, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója, a Magyar UNESCO Bizottság elnöke (Magyarország),

KOVÁCS Máté, az Eötvös Loránd Tudomány Egyetem könyvtári tanszékének vezető tanára, a Magyar UNESCO Bizottság könyvtári és bibliográfiai albizottságának elnöke (Magyarország),

RÓZSA György, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának igazgatója (Magyarország),

GOMBOCZ István, az Országos Széchényi Könyvtár nemzetközi csereosztályának vezetője, a Magyar UNESCO Bizottság könyvtári és bibliográfiai albizottságának titkára (Magyarország),

BUSSE, Gisela von, a Német Kutatási Munkaközösség nemzetközi csereosztályának vezetője, (Német Szövetségi Köztársaság),

FLØGSTAD, Hans, az osloói Királyi Egyetemi Könyvtár nemzetközi csereosztályának vezetője (Norvégia),

PORFIRIO, Gino, az olasz közművelődési minisztérium főfelügyelője (Olaszország),

TRANCA, Dumitru, a bukaresti Központi Állami Könyvtár h. igazgatója (Románia),

BOURGEOIS, Pierre, a berni Nemzeti Könyvtár igazgatója, a Svájci UNESCO Bizottság kulturális tevékenységek osztályának elnöke (Svájc)

DONCSAK, V. Sz., a kievi Állami Közművelődési Könyvtár igazgatója (Ukrán SzSzK)

KANEVSZKI, B. P., a moszkvai Állami Lenin Könyvtár nemzetközi könyvcseres osztályának vezetője (Szovjetunió).

Mint megfigyelők vettek részt a konferencián:

JÁNSZKY Lajos, az Országos Műszaki Könyvtár főigazgatója, mint a FID alelnöke, a BOURGEOIS, Pierre, a berni Nemzeti Könyvtár igazgatója, a Svájci UNESCO Bizottság kulturális tevékenységi osztályának elnöke, mint az IFLA képviselője.

Az UNESCO képviselőiben:

PETERSEN, E. N., az UNESCO Könyvtári, Dokumentációs és Levéltári osztályának vezetője,

MALLER S., a Bibliográfiai, Dokumentációs és Kiadványcsere alosztály vezetője, LONGLEY, P., a konferencia főtolmácsa.

A konferencia titkárságának tagjai:

PATAKI J., a Magyar UNESCO Bizottság főtitkára,

PEHR I., a Magyar UNESCO Bizottság tagja,

PALOTAI S., a Kulturális Kapcsolatok Intézetének osztályvezetője.

A konferencia irodájának vezetője:

PAPP S., az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központjának munkatársa.

A konferencia első ülését GYÁROS László, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke nyitotta meg.

JÓBORU Magda, a Magyar UNESCO Bizottság elnöke üdvözlő beszédében kifejezésre juttatta a magyar kormány kívánságát a kulturális kapcsolatoknak minden néppel való kiterjesztésére és elmélyítésére; rámutatott beszédében arra is, mily fontosságot tulajdonít a személyes kapcsolatoknak a nemzetközi megértés és békés együttműködés céljai elérésében.

PETERSEN, E. N., az UNESCO Könyvtári, Dokumentációs és Levéltári osztályának vezetője az UNESCO főigazgatójának üdvözlését tolmácsolta. Hangsúlyozta, hogy az UNESCO nagy fontosságot tulajdonít a kulturális kapcsolatok ilyen formájának. Idézte az UNESCO-nak az Alapokmányban is lerögzített célját: "első kívánja mozdítani az eszméknek szó és kép útján való szabad terjesztését, az emberiség ismereteinek megőrzését, kifejlesztését s a nemzetközi kiadványcsere útján történő terjesztését, továbbá nemzetközi együttműködést kíván kezdeményezni . . . annak érdekében, hogy minden nép hozzájuthasson egymás kiadványaihoz."

A megnyitó ülésen megválasztották a konferencia vezetőségét:

elnök:	JÓBORU Magda,
alelnökök:	BOURGEOIS, P. és KANEVSKY, B. P.
vezető jegyző:	ALLARDYCE, A.
jegyzők:	HONORÉ, Suzanne, DONCSAK, V. Sz.

Majd elfogadták az ügyrendet, amelynek 10. pontja értelmében a tárgyalás hivatalos nyelve:

az angol, a francia és az orosz. Végül megállapították a konferencia programját.

Az üléseken az alábbi referátumok kerültek megvitatásra:

1. COX, William:

A nemzetközi kiadványcsere jelenlegi irányzata és jövőbeni lehetőségei.

Present trends and future possibilities in the international exchange of publications.

Tendances actuelles et perspectives d'avenir dans le domaine des échanges internationaux de publications.

Современные тенденции и будущие возможности международного обмена изданиями.

2. KANEVSZKI, Borisz P.:

Az egyetemi és más tudományos kiadványok cseréjének jelenlegi helyzete és fejlődése.

Present and future of the exchange of university and other scientific publications.

La situation actuelle et l'avenir des échanges de publications universitaires et autres écrits scientifiques.

Настоящее и будущее обмена университетскими и другими научными изданиями.

3. EJLERSEN, Rita:

Csereszolgáltatok decentralizációja.

Decentralization of exchange services.

La décentralisation des services d'échanges.

Децентрализация служб обмена.

4. BUSSE, Gisela:

A nemzeti csereközpont. Gyakorlati útmutató.

The national exchange centre. A practical guide.

Le centre national d'échange. Guide pratique.

Центр международного обмена. Практическое руководство.

5. KOVÁCS Máté:

A cserevétekenység országos koordinálása.

Coordination of national exchange activities.

Coordination des activités nationales d'échange.

Координация книгообмена в различных странах.

6. HONORÉ, Suzanne:

A hivatalos kiadványok cseréjének speciális kérdései.

Special problems involved in the exchange of official publications.

Problèmes particuliers aux échanges de publications officielles.

Проблемы, касающиеся обмена официальными изданиями.

7. ALLARDYCE, A.

Könyvtárközi központok kialakítása és a fölös példányok cseréje.

Inter-library centres for disposal of duplicates.

Les centres interbibliothèques de redistribution des doubles.

Межбиблиотечные центры по передаче дублетов.

8. ŚLABCZYNSKI, W.

Bibliográfiák mint a nemzetközi kiadványcserét előmozdító munkaeszközök.

Bibliographies as tools of the international exchange of publications.

Les bibliographies, instruments des échanges internationaux de publications.

Библиография как средство международного обмена изданиями.

9. HAMEL, G.A.

A kiadványcsere útjában álló akadályok.

The international exchange of publications. Some barriers.

L'échange international de publications. Quelques obstacles.

Некоторые препятствия в международном обмене изданиями.

10. DARGENT, J.

Javaslatok csereürlapok szabványosítására.

Standardization of exchange forms and statistics.

Normalisation des formulaires d'échange et statistiques.

Стандартизация формуляров обмена и статистики.

11.

Tájékoztató a nemzetközi kiadványcsere helyzetéről Európában.

Information on the international exchange of publications in Europe.
Renseignements sur les échanges internationaux de publications en Europe.
Информация об международном обмене изданиями в Европе.

12.

A nemzetközi kiadványcsere tárgyában tartott előző értekezletek által elfogadott ajánlások.
Recommendations of previous regional meetings on the international exchange of publications.
Recommandations adoptées lors des précédentes réunions régionales sur les échanges internationaux de publications.

Рекомендации предварительных региональных совещаний по международному обмену изданиями.

Az elhangzott referátumok és viták alapján - a konferencia zárójelentése szerint - az egyes kérdések a következőkben tisztázódtak:

A nemzetközi cseretevékenység fogalma és fontossága.

A cserének és vásárlásnak mint beszerzési lehetőségnek fontossága attól függően változik, milyen mérvű az anyagi támogatás, az állami elismerés, milyen az érintett intézmények gyarapítási politikája s mennyiben szerezhető be a könyvpiacra a keresett anyag. A csere nem öncél, hanem csak eszköz annak biztosítására, hogy más országok kulturáját jobban megismerhessük. Talán a legutóbbi területen járul hozzá a csere leghatásosabban a nemzetközi megértéshez, hiszen a kulturák ellentéte tájítja az emberi szellemet. A konferencián az a vélemény alakult ki, hogy nagyobb nyilvánosságot kell a könyvcseretevékenységnek - mint a nemzetközi kulturális együttműködés szép példájának - biztosítani.

A nemzetközi kiadványcserére vonatkozó UNESCO-egyezmények.

Az egyezmények elfogadásával és ratifikálásával, mivel ezek szabadelvű, mindenki által elfogadható szellemben vannak megszerkesztve, a nemzetközi csere tekintetében a legszebb reményekkel lehetünk eltelve. A csereegyezmények megkötésére irányuló hajlandóság kifejezése, s annak a keretnek megléte, amelyben az ilyen egyezmények létrejöhetnek, megkönnyítheti az egyezmények kötését; a központok felhatalmazása pedig a szükséges anyag beszerzésére gyümölcsözővé teszi majd ezeket az egyezményeket.

Az egyezmények egyik legfontosabb eredménye az UNESCO-nak nyújtandó statisztikai adat-szolgáltatásban fog megnyilvánulni. Ennek révén áttekintés nyerhető az egyezmények használható - ságáról; az adatszolgáltatás feltárja a hiányosságokat, s lehetővé teszi az összehasonlítást. Javaslatok hangzóttak el arra vonatkozóan: a statisztikai kérdőívet javított alakjában terjesszék jövőre - végezt az UNESCO-hoz.

A központ szerepe és szervezete.

Ne igyekezzék a központ centralizálni a cserét. A cseréket a lehetőséghez képest az egyes cseretársak hajtásuk végre. Viszont igen fontos feladata a központnak a cseretevékenység összehangolása; ennek mértéke azonban az egyes országok intézményeinek jellegétől, fejlettségétől s az intézmények egymással való kapcsolataitól függ. Végezze el a központ a tájékoztatás munkáját, s gondoskodjék a cseretársak munkájának megkönnyítéséről, például csereanyag továbbítása vagy kedvezményes postai díjazás biztosítása által. Valóban hasznos munkát a központ a főlép példányok cseréje terén végezhet; itt ui. gazdaságosabban lehet az intézkedéseket központilag megtenni, mint az egyes könyvtárakban.

A magyar Művelődésügyi Minisztérium 1960 januárjában a nemzetközi kiadványcsere szabályozása tárgyában kibocsátott rendelete jó példát ad rá, miként lehet a csereközpont feladatait és hatáskörét jogszabályba foglalni, s miként lehet más cserezervekkel való kapcsolatait meghatározni.

Az egyes központok szervezete nagyrészt a helyi viszonyoktól függ. Pénzügyi okokból, továbbá a stabilitás és a tekintély szempontjából legelőnyösebb, ha valamely nagy intézményhez kapcsolódnak, de bizonyos fokú függetlenség biztosítása kívánatos. Az egyes központok vezessenek megfelelő nyilvántartást, hogy feladataikat elláthassák, de ne vigyék túlzásba ezt a munkát. A különféle úrlapok használatát csak a sablonos közlésekre kell korlátozni; a személyes levelezés ui. ebben a munkakörben szívéllyességet és készséget eredményez, aminek eléggé föl nem becsülhető az értéke.

A főlép példányok cseréjét a központ vagy gyűjtőlerakatként, vagy közvetítő-állomásként kezelje. Az első megoldás előnyösebb az együttműködő könyvtárak számára, viszont viszonylag nagy költséget és nagyobb személyzetet igényel. Az utóbbi olcsóbb, de bizonyos terhet ró a

könyvtárakra. Kívánatos lenne bizonyos formában olyan nemzetközi központ felállítása, amely a főléspéldány-jegyzékek összehangolását végezné.

A nemzetközi cserére vonatkozó kiadványok.

Örömmel üdvözölte a konferencia a hirt, hogy a nemzetközi kiadványcserére vonatkozó UNESCO-kézikönyv harmadik kiadásának előkészítése, ezuttal is G. von BUSSE szerkesztésében, folyamatban van. Javaslat hangzott el arra vonatkozóan, hogy a mindenkori helyzetet tükröző pót-lások rendszeresen jelenjenek meg.

Megvizsgálták, mik a lehetőségei a cseretevékenységre vonatkozó bibliográfiák és cikkek rendszeres közlésének. Azt a kérdést is megvitatták, hogy szükség van országonként olyan retrospektív bibliográfiák és történeti munkák kiadására, amelyek a cseretevékenységben megmutató nemzetközi együttműködést demonstrálják.

Csereanyag.

A nemzetközi csere legfontosabb anyaga kétségtelenül a hivatalos kiadványok. Feltétlenül a csereközpont a legalkalmasabb közvetítő szerv a kulturális egyezmények keretén belül rendelkezésre bocsátott kiadványok terjesztésére és a beérkező különféle csereanyagok az illetékes könyvtárak közötti szétosztására. Olykor szükség van arra is, hogy a külföldi cseretársakkal folytatott csere céljára anyagot vásároljunk.

A csere alapja

Nem kívánatos a szigorúan vett viszonyosság álláspontjára helyezkednünk, viszont törekednünk kell az ésszerű egyensúlyhelyzet biztosítására. A népesebb és iparilag fejlettebb országok részéről elvárható a méltányos magatartás.

A csere korlátai.

Legsúlyosabb akadálnak természetesen a nemzetközi feszültség és az olyan politikai eszmék tekinthetők, amelyek megakadályozzák az anyag szabad bejutását néhány országba. A kiadványcserre szerény, de mégis fontos segítséget nyújthat a feszültség enyhítéséhez.

A magas szállítási költségek ellenszere is nemzetközi területen kereshető, bár ugyanakkor azok az országok, amelyek nem járultak hozzá az Általános Posta Szövetség (UPU) 1957. évi konferenciáján a nyomtatványok postadíjának 50 %-os csökkentésére hozott határozathoz, nagy mértékben elősegítene a cseretevékenységet, ha a határozat értelmében járnának el.

Az olyan kormányrendeletek, amelyeknek eredményeképpen - a népgazdaság védelme érdekében - behozatali engedélyek, származási bizonylatok stb. kiadására kerül sor, akadályozzák a cseretevékenységet. Kifejezésre jutott a konferencián az a remény, hogy az UNESCO erőfeszítései jó eredménnyel fognak jární ezen a területen.

A kevésbé ismert nyelveken közzétett tudományos kiadványok nem kelendő csereanyagok. Kívánatos az ilyen kiadványokhoz általánosabban használt nyelven írt összefoglalók közzététele. Még a levelezés terén is figyelemmel kell lenni erre a szempontra.

Mint minden könyvtári munkánál, úgy itt is képzett dolgozókra van szükség. Kiváló könyvtárosok kellenek, akik egyrészt jó szakmai és egyetemi képesítéssel, másrészt megfelelő tapasztalattal rendelkeznek. Az erre a célra szolgáló és a központ egyéb szükségleteit biztosító kormánytámogatás jól működő ügyintézés eredményezhet; a jó ügyintézés hiánya viszont magában véve is igen nagy akadályt jelent.

Csereeszközök

A jó bibliográfia a cseretevékenység alapja. Hivatalos kiadványok esetében jól ismertek az igények: teljes nemzeti bibliográfiára, továbbá válogató s -amennyiben lehetséges- annotált bibliográfiára van szükség azokról a hivatalos sorozati művekről, amelyek -beleértve a nem minden évben megjelenő kiadványokat is - csere céljából rendelkezésre állnak.

Lényeges segédeszközök a tudományos intézmények publikációinak teljes jegyzékei, a teljes nemzeti bibliográfia és a nemzeti könyvtermés minden tudományágra kiterjedő válogató bibliográfiája.

Kívánatos segédeszköz ezen felül az egyes országok tudományos intézményeinek teljes névmutatója, s az egyes országok kormány- és közigazgatási szerveinek címára. Az említett területek egyikén-másikán eredményesek lehetnek a nemzetközi vállalkozások is, de legtöbb reményt nemzeti viszonylatban és a már meglévő munkák javítása terén táplálhatunk.

A csereanyag felhasználása.

A cserebe kapott anyag köztulajdon, ezért képzett könyvtárosok által vezetett nyilvános könyvtárakban kell elhelyezni. Ha közművelődési szempontból fontos az ilyen anyag, akkor kiállítások után és más alkalmas módon fel kell róla hívni a figyelmet.

Egyes országokban minden hivatalos kiadványt egy, a közönség rendelkezésére álló könyvtárban gyűjtenek; a British Museum hivatalos kiadványtára például az évek folyamán gyűjtött anyag archivális és tájékoztatósi célokra szolgáló legszélesebbkörű felhasználását biztosítja. Ez a megoldás esetleg nem lehetséges más országokban, ahol ezért vagy szétesztják a hivatalos kiadványokat az egyes könyvtárak között, vagy az is megeshetik, hogy -együttes beszerzés és raktározás céljából- más országokkal működnek együtt. Az ilyen lehetőségeket tanulmányozni kell, szem előtt tartva azt a követelményt, hogy a központnak mindig tudomással kell bírnia az anyag hollétéről és biztosítani kell, hogy azt az utókor számára megőrizték.

HATÁROZATOK

A fentiek alapján a következő határozatokat hozta a konferencia:

1. Kívánatos, hogy az UNESCO tagállamai a lehető legrövidebb időn belül fogadják el, illetve ratifikálják a nemzetközi kiadványcserére és a hivatalos kormánykiadványok államok közötti cseréjére vonatkozó egyezményeket.
2. A konferencia elismeri ugyan, hogy a csereanyag főként a tudományos társaságok és intézmények kiadványaiból áll, úgy gondolja azonban, hogy a hasonló jellegű kereskedelmi anyagot sem szabad a cserevékenységből kirekeszteni.
3. A konferencia véleménye szerint a csere fő formája ugyan a tudományos intézmények, könyvtárak stb. közötti közvetlen érintkezés, ugyanakkor azonban -az új egyezmények megfelelő szakaszai értelmében - bizonyos feladatok elvégzését a csereközpontokra kell bízni.
4. A konferencia véleménye szerint a nemzeti cserevékenység összhangba hozása a nemzeti csereközpont egyik fő feladata; ennek az összhangba hozásnak sohasem szabad azonban ellenőrzéssé vagy központosítássá válnia; nem szabad tehát a csereben résztvevő intézmények szabad kezdeményezését gátolni.
5. A konferencia véleménye szerint az UNESCO-nak folytatnia kell fáradozásait a csereanyag postán vagy légi uton történő szállításának költségeinek csökkentésére.
6. A konferencia azt ajánlja, hogy az UNESCO mozdítsa elő kiadványcseré- mintaközpontok felállítását.
7. A konferencia azt ajánlja, hogy a tapasztalatcsere előmozdítása végett az UNESCO tagállamai tegyék lehetővé a cserevékenység területén működő munkatársak kölcsönös látogatását, s vállalják annak költségeit.
8. A konferencia azt ajánlja, hogy az UNESCO és tagállamai vállalják a kiadványcseré- tevékenység elméletére és történeti kifejlődésére vonatkozó tanulmányok végzését.
9. A konferencia azt ajánlja,
 - hogy a kiadványcserében részt vevő minden ország tegye közzé rendszeresen megjelenő főbb hivatalos kiadványainak (folyóiratok, gyűjtemények, évi jelentések stb.) részletező jegyzékét, s ezt bocsássa a nemzeti csereközpont rendelkezésére,
 - hogy -amennyiben az említett jegyzék közzétételére nincs lehetőség - mindazokat a hivatalos kiadványokat, amelyek az egyezményből kifolyóan csere céljából felhasználhatók - az új Egyezmény értelmében - legalább a hivatalos kiadványok nemzeti bibliográfiájában jelöljék meg
 - hogy azok az országok, amelyek csak nemzeti bibliográfiát tesznek közzé, ebben a csere szempontjából tekintetbe jövő hivatalos kiadványokat jelöljék meg,
 - hogy a könyvtárakban, ahol az illető nemzeti csereközpont a hivatalos kiadványokból letétet létesített, az anyag kezelésére szakképzett könyvtáros működjék, és hogy ez az állomány könnyen hozzáférhető legyen a közönség számára.
10. A konferencia azt ajánlja, hogy a kormányok ne csak a szükséges anyagi eszközöket bocsássák csereközpontjuk rendelkezésére, hanem kitűzött céljai ellátására a szükséges szakképzett személyzettel is lássák el.
11. A konferencia azt ajánlja: a tagállamok kérjék fel az UNESCO-t, hogy a tagállamok tevékenységében való részvételi program keretében továbbra is rendezzen regionális konferenciákat a kiadványcseré tárgyában.

12. A konferencia azt ajánlja, hogy az UNESCO tagállamai gondoskodjanak hivatalos kiadványaik bibliográfiájának rendszeres kiadásáról.

13. A konferencia hálás köszönetét kívánja kifejezni a magyar kormánynak, a Magyar UNESCO Bizottságnak és a magyar könyvtároseknek egyrészt azért a szíves vendégszeretetért, amelyben a konferencia valamennyi résztvevőjét részesítette, másrészt a konferencia kitűnő megrendezéséért, ami nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy sikerült a konferenciának egyfelől a technikai kérdések tisztázásában eredményt elérnie, másfelől pedig a cseretevékenységhez oly szükséges nemzetközi megértés légkörét megteremtenie.

Ugyanakkor köszönetét kívánja kifejezni az UNESCO-nak azért, hogy nagymértékben hozzájárult az elért eredmény biztosításához.

ZÁRSZÓ

A konferencia valamennyi résztvevője egyetért abban, hogy sikerült a konferencia céljait elérni mind a kérdések gyakorlati tanulmányozása, mind az elvi sikon mozgó viták, mind pedig a más országokban működő kartársakkal való személyes kapcsolat felvétele, illetve felújítása terén. A cseretevékenység egyes komplikált kérdései a megbeszélések során tisztázódtak és megoldódtak.

A magyar kormány által teremtett vendégszerelő légkör és a konferencia minden közreműködőjének baráti magatartása megtette hatását a delegátusok munkájára. Felejtethetetlenek lesznek számukra az Operában eltöltött esték, látogatásaik Budapest és a vidék szép és érdekes helyein, szíves kapcsolatok a könyvtárosokkal és a magyar kulturális élet más képviselőivel. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy munkájuk a nemzetközi kiadványcsere területén minden bizonnyal értékesebb fog válni.

A konferencia irományai alapján összeállította
BASSOLA ZOLTÁN

Uj társaság alakult ATALA néven, amely a gépi fordítás és az alkalmazott nyelvészet fejlesztésének kérdéseit tanulmányozza. A társaság tájékoztatja tagjait a gépi fordítás tanulmányozásával foglalkozó franciaországi és külföldi vállalkozásokról és az eddig elért eredményekről. Koordinálja a munkát és összeveti a különböző szempontokat. Speciális munkacsoportok alakításával maga is részt vesz a kutatásokban. A társaság elnöke Émile Delavenay. (Nouvelles Bibliographiques. Unesco. 9. vol. 1960. 2. no. 6. p.)

A könyvtárak minél szabadabb használata érdekében a Szovjetunióban megszüntették a könyvtárhasználattal kapcsolatos büntetések és pénzelétek rendszerét. A Művelődésügyi Minisztérium utasítása a könyvtárak használatával kapcsolatos jelentősebb vétések elbírálására és jóvá-tételére természetesen megfelelő intézkedéseket foganatosít. (Bibliotekar' (Moszkva). 1960. 3. no. 41. p.)

A trencsényi JÁRÁSI KÖNYVTÁR mellett 1954 óta szavaló kör működik. Ez a kör fennállásának 5. évfordulójára a Költészet Színháza nevet vette fel, és nagy sikerrel propagálja a szlovák, a cseh és a többi nép haladó költészetét. (Cítatell'. 9. roč. 1960. 4. no. 180-181. p.)

A PRÁGAI TELEVÍZIÓ a közelmúltban érdekes adásban hívta fel a gyermekek figyelmét a könyvek olvasására és az ifjúsági könyvtárak használatára. (Čtenár. 12. roč. 1960. 5. no. 116. p.)

LONDON egyik kerületének, St. Marylebone-nak Központi Könyvtára egy 'A u s a f o n e' nevű automatát használ a kölcsönzési határidő meghosszabbítására irányuló telefonkérések felvételére. Az automata tulajdonképpen olyan magnetofon-szerű berendezés, amely a telefonkészülék kagylójához kapcsolható. A telefonhívás alkalmával az automata bemondja a könyvtár nevet és a hosszabbításhoz szükséges adatokat, majd önműködően felveszi a könyvkölcsönzés-megújításra vonatkozó kéréseket. A St. Marylebone Központi Könyvtár készüléke napi 60-70 ilyen üzenetet vesz fel, s ezzel - különösen csúcsforgalmi időben - nagy megtakarítást eredményez a tisztviselők munkájában. (Liaison. 1960. febr. 11. p.)